

САНГА ОЛОХ

Х А Ъ Ы А Т
1931 СЫЛ АЛТЫННЫМ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

СССР ЧУРАПЧЫТААҢЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҢЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 94 (6699).

1988 снл. Атырдьах ыйын 6 күнө.

Сыаната
3 харчы.

Общественная сүөһү аһылы-
гын! бэлэмнээһиннэ ударнай
ый, агардаста.

Бу кэмнэ оройуон үрдүнэн
5819 тонна от, 8268 тонна
сиилэс, 1087 тонна эбии аһы-
лык бэлэмнэннэ. Былаан ту-
һааннаабынан 36,1—82,6—
21,7 бырыһыан туолла.
Ударнай ыйга—тэтими!

КЫСТЫККА БЭЛЭМИ— БИРИЭМЭТИГЭР

1988—1989 сс. кыстыкка бэлэм-
ни быйыл эмиз уустук кэмнэ барар:
аластарга аһыга туруута маассабы
буолан, оттуур ходуһа олус аччаан,
оройуон хас өттүгэр үгүс киһи оттуу
тарьыста, нисэстэбэ тэрээһин үлэлэр
арнаас уустук балаһыанньада бараллар.
Итинэн сибээстээн котельнай хаһаай-
стыбалар, оҕо учреждениелара, үөрэх,
культурнай-сырдатар уонна элп гэрлэ-
тэлэрэ кэллэри турар кыстыкка бэлэм-
ненилэрин боһуруоһа кэлин былаан-
на көһөрүллэр балаһыанньата үөскө-
тө. Ол курдук үгүс сирдэргэ, өрдүк
совхозтар салаалталаар, матырыйал сн-
сэ көстүбэттинэн, үп суоһунан, үлэни-
тэли тийбэттинэн дини заттаан өрө-
мүөнүгүр үлэлэри уһатар буоллулар.
Ол курдук Эрлик Эрестини аатынан
совхозна (директор Корнян М. Н.)
Чакыр (упр. Марков В. В.), Хадаар
(упр. Тарасов П. П.) кварталнай ко-
тельнайдарга ыһыллан, сорого эрэ оҕо-
булаан баран хаһаан тураллар, онно
үлэнигэр хаһан кэллэлэрэ чуолкайа
билиибэт. Оттон бу котельнайдар ос-
куолаары, лабаныннылары, кудуулары
сылтымахтаахтар. Совхоз тутууга от-
дела (старший прораб Кириллин А. М.)
мантан хаалбыт кэмнэ уталыһаппа
чоччу биридди үлэ хайысхатынан, кү-
нүнэн арааран рабочай былаан оҕостон
үлэни балаһан ыйын 1 күнүгэр днэри
бүтэрнэх тустаах.

Өрдүк уустук балаһыанньа Сылг
орто оскуолатын котельнайын оҕорууга
үөскөтө. Совхоз (директор Смирников
Г. В.) олохтоох биригээдэни кытта дуо-
габардаһан үлэни саҕалыахха бач-
чаанга днэри тардыллан кэллэ, өссө
да хаһан саҕаланара чуолкайа суох.
Мантан оскуола, детсад, совхоз конту-
рата, гостиница, олоор днэлэр сы-
лааһы ылаары кэтэһэллэр. Хатылы ос-
куолатыгар Субуруускай аатынан сов-
хоз (директор Ефремов А. В.) котел
бнэрэ эрийлэр. Ол эрэри бу дыма-
ланы агардастымы совхоз эрэ днэи ту-
руорар сыһаа буолуо. Олохтоох отде-
лениелар салаалталаар, сельсоветтар не-
полкомнарын председателлэрэ, оскуола-
лар директордара бу боһуруоска кэтэ-
һэр позицияттан тохтоон тэрийэр үлэ-
ни бэйэ илнинигэр ыһахтарынан наада.
Холобур, Хайахсыт отделениетыгар
(управляющий Федоров В. Е.) оскуола-
ба (директор Матвеев А. К.) котел бу-
лан, «Коммунар» оройуоннааҕы
учаастагы кытта дуогабардаһан котел-
лары өрөмүөннээһини бүтүрдүлэр.
Атын да сирдэргэ уосай тылы булан
үлэни чоччу тэрийэр тоҕо ыһаалыбат
буолуой? Ол бэйэтэн тутулуктаах.

Баһыт аһыс кылаастаах оскуолаты-
гар 11:15 м кэмэйдээх сыһыары ту-
тууну атырдьах ыйын 15 күнүгэр днэ-
ри бүтүрүгэ «Мугудай» совхоз (дирек-
тор Сергеев С. Н.) дуогабардаһан ба-
ран үлэни хойутан саҕалаата. Пикто-
рата үлэлээбэттэ турар, нисэ лесовоз
омугтар биридэрэ эрэ мас таһар. Оттон
үөрэх дыма саҕаланара ыйы ыһаабат
кэм хаалла. Ол иһин хамсатылаах
кыһааллар ыһыллылар—бирнэмэ ир-
дэбил! Чурапчы орто оскуолатыгар 3,
4-с №-дээх корпустарга, «Умбика»
дьяаһыла-садка РСУ (старший прораб
Габинев П. М.) ыһыахтаах үлэлэрэ
олус тардыллылар, ити агардастэ тэ-
рээһини үлэлэр кыһаалыбатахтарыттан
тарьыста.

Быйыл норуот үөрэҕиритини отде-
лын иһинэн 189 тыһ. солк. суумалаах
өрөмүөнүгүр үлэлэр ыһыахтаахтар.

тар. РОНО сөнбэдиссэини э. т. Ники-
форов М. А. үлэни кимилээхтик ы-
тыан, ирдэи наада.
Болтоно кудуубун тутуутугар сов-
хоз салаалтата, сельсовет албах үлэни
тэрийнэхтэрин наада, очотугар эрэ
быйылгы дыма кудуустанар кыһа-
таахтар. Чакыр уонна интернат-оскуо-
ла инкрорайонун кудууһуура снсанне-
ба бараннар, атын днэбэ-уокка көһөн
бирнэхтээхтэр, а. э., манна араас ту-
тар-өрөмүөнүгүр үлэлэр барыахтаах-
тар хамсаабакка тураллар. Сельсоветтар
исполкомнара (председателлэр Филип-
пов М. П., Захаров А. А.) бирнэмэни
сүтэрбэккэ үлэни тэрийэ охсуохтарын
наада.

Кыстыкка бэлэмнээһини үгүс үлэлэр
Чурапчы бөһүөлэгэр ыһыахтаахтар.
Бүгүнтү туругууан 27 олоор днэлэр
системалара араастанна, 1 квартал, Ле-
нини уулуссатын, Круискан уулусса-
тын сорох днэлэригэр өрөмүөннэр
бардылар, котельнайдарга сорох үлэ-
лэр ыһыахтынылар. Ол эрэри былаан-
намыт үлэлэр хаамыылара олус бы-
таан. Депутатскай запрос быйытынан
II кварталга тутуллубут сага днэлэр-
ни итинигэ «Агропромстрой» МПМК-
та (начальник Артемьев И. С.) бири-
гээдэ туруоран үлэни саҕалаан эрэр.
Манна олохтоохтор эмиз көмөлөһөллө-
рө эрийлэр. Тубдиспансер 13 кварта-
ралаах днэтигэр сылытар система
кннриэхтээх.

«Якуткоммунаэнерго»
учаастагы балансытыгар турар трасса-
ларга быстах өрөмүөннэр барыылара
эмиз тардыллылар.

Партия райкомун котельнайыгар
ЯКЭ-11 днэи улахан кыамталаах иһин
котеллар туруорулланнар, уруккуга
эбэн милиция оройуоннааҕы отделе-
ния, ОАПХ административнай днэлэрэ ман-
на холбонуохтара. Бөһүөлэни 8 котел-
ларга «кнпаций слой» олодуулан тем-
ператураны үрдэтигэ быйылгы дыма
га сага хардыы оҕоһуллар. Ол эрэри
биллэти туругууан 3 эрэ устуука кэл-
лэ. Онон бу дыма балаһан ыйын 1
күнүгэр днэри олоххо кннринтэн хаа-
чыһыма учаастак салаалтата (началь-
ник Тимофеев И. П.) бары днэбурун
ууруон наада.

Государственный предриятиелар
быйылгы кыстыгы көрсө днэбэ-уок-
ка, коммунальный предриятиеларга
производственной управлени-
ем (начальник Гуляев А. В.) кытта
дуогабар түһэрсэн итигэр системалары
сууйтарар эрэ түбэлтэлэригэр итин
хааччылар кыһаанна. Маннаха тэ-
ригэ үлэнигэри ортүлэригэр тус-
таах салааһааччыларга контуруол уонна
ирдэбил олохтоуох тустаах. Сельсовет
исполкома (председатель Захаров
А. А.) кыстыгы тэрээһиннээхтик көр-
сүгэ былааннамыт үлэлэр барыыла-
ры түргэтэтигэ депутатскай постары,
группалары тэрийэн, кытаанах ирдэби-
ли туруоран, хас биридди салааһааччы
эппитиннээһини үрдэтиэхтээх.

Уларыта тутуу сүрүн ирдэбилин бы-
һытыһан, днэи олобуу, усулуобуйа-
тын туссарымы баастагы учараттаах со-
ругууан буолар. Бүтүн Союзтааҕы XIX
партийнай конференцияда социальнай
политикада сүрүн болҕомто ууруллан,
норуот биһирэбилин ылла. Оройуон тэ-
ригэлэрин салааһааччылары быйылгы
кыстыкка бэлэмнээһини үлэлэри атын
үлэлэринэн үтүрүйтэрбэккэ былааннаах-
тык быһаарыах тустаахтар.

ГРАФИГЫ КИМ ХАЙДАХ ТУТУҢАР?

Совхозтар	О т		%	ц		%
	график	туолла		график	туолла	
Карл Маркс	1850	729	44,2	210	1158	551
Субуруускай	2400	820	34,2	360	990	275
Эрлик Эрестини	4500	1535	34,1	495	750	151,5
«Чурапчы»	3250	1366	42,0	420	1550	369
«Мындааһайы»	3400	2270	66,8	450	8000	666
«Мугудай»	3150	982	31,2	375	960	256
Барыта	18350	7702	42,0	2310	8268	358

Атырдьах ыйын 4 кү-
нүнээҕи туругууан график
оройуон үрдүнэн оту ба-
лэмнээһини 42, оттон
сннлэһи соротуопкалаа-
һыгга 358 бырыһыан то-
лорулуна. Сводкаттан
көстөрүнэн, бири да со-
хоз туһааннаах графикын
оту балэмнээһини ту-
туктааһа иһэр.

Сннлэһи уугууга «Мын-
дааһайы» эрэ совхоз се-
зоннааҕы сородаһын то-
лордо, оттон Карл Маркс
аатынан совхоз сезоннаа-
һы былаанна 82,7 быры-
һыанга тнриэртэ. Былы-
рын баччаларга 4305 т
от, 80 т сннлэс балэмнэм-
түнэ.

Бу күнүгэр оройуон

хoduналарыгар 5581 ки-
һи, 130 эвено үлэлил-
лэр. Балэмнэммит от 39,3
бырыһыана, ол эбэтэр
3027 т престэһна. Сов-
хозтарга барыта 1656 т
эбии аһылык балэмнэниэ.
Оройуон 61611 гектар
оттонор хoduналааһыттан
24695 гектара охсулуна.
Ити оттонор хoduна 40
бырыһыанга тэһнээр.

Үлэни, сынныалангы дьүөрэлээн

Оройуоннааҕы Культ-
ра днэтин уонна киһи
библиотека үлэнигэр
шефтээх «Мугудай» со-
вхостарын Толоонноогу
отделениетыгар субуо-
туһуука сырыттылар.
Кнннлэр 50 тонна дула-
ны соротуопкалаах
былааннарын 5 тоннаан
аһардылар. Итини тэнэ

18 тонна престэммит
оту тннэһи ферма уһаа-
батыгар кэбистилэр, 800
куул снэмэ бурдугу, ком-
бикорму ысмылаат иһи-
гэр куруустаатылар.
Субуотунуука куль-
тура үлэнигэр В. Кузь-
мин, В. Дарамев, С. Ми-
хайлов, В. Герасимов үлэ
инники күөнүгэр сырыт-

тылар.
Куустээх үлэ кннниттэн
«Саһарба» агит-биригээ-
дэ ферма, хoduна үлэни-
гэригэр ннэг программа-
лаах нонцерды көрдөрдө.
Бу кнннэ доһордохуу би-
чэрин тэрийэн, үлэнигэр
ри дуоһуа сынныаттылар.

А. АММОСОВА.

СҮӨҮ ИТИНТЭ—УДАРНАЙ ҮЛЭ ФРОНА

Сэмэн Сайылыгар

Чакыр отделениетынаа-
һы Н. Г. Адамов старшай-
даах «Эркээһи» сайылы-
фермата сэттэ манууык
сыттаах. Коллектив бы-
һыл инкис сылын бири-
гээдэнэ бэдэрээккэ кнн-
ри үлэлиир. Кнннлэр ба-
рыта 105 ыһабы тулпу-
тара, Сайыгыгы мачинири
ыйыгар сүөһүтүн боро-
дууксууһаны ыһыны бил-
лэрдик үрдэттлэр. Ол

курдук от ыйыгар хас
бирдин фуракснай ыһа-
тан оротунан 265 кг үү-
ту ман, ыйдааһы былаан-
нарын лаппа аһардылар.
Онон сэттэ ый түмүгүнэн
ыһахтан үүтү ыһыны
1039 кг тнриэрдэн, ыһы-
ныт эбнээтэлиэтибэлэрин
толорон иһэллэр. Манна
эбии аһылык ферма стар-
шайа Николай Гавриль-
вич бөһүөтэ балэмниир.

Востуук Егор Адамов
ыһах манн көтүтүтүн,
уолуутун таһаарбат.

Сайылык-ферма коллек-
тива сүөһү аһылытын ба-
лэмнээһинигэ нөхтөөхтүк
кыттар. Ыам быйыгыгар
Выаһырытта алааһыгар
15 центнери оттоото, бы-
лаһы эмиз балэмниир.

Коллектив члннннэрэ
биригээдэнэ бэдэрээтэ-
һэн үлэлиллэрин сөбү-
лэстилэр.

В. МАРКОВ.

Аренда көдүүһэ

«Чурапчы» совхоз 166
кэтэх хаһаайыстыбаны
кытта үс сылга болдьоон
эбэт, үүккэ аренднай
дуогабар түһэристе. Дуо-
габар быйыгынан бу бол-
днөххө 80 тонна үүт, 12
тонна эт туттарылыаҕа.
Виллнги туругууан 53
тонна үүт хайыы-үйэҕэ
туттарылына. Холобур,
Кннлэги отделениетын

тан Н. Е. Парфенов 1,5
тонна үүтү туттарарга
дуогабардасыт эбит буол-
лаһына, 1,3 тоннаны ту-
тарда. Оттон Сылг от-
делениетытан Е. А. Но-
говцын 2 тоннага дуога-
бардасытыттан 1265 кг
туттарда. Дуогабардасыт
днэи сир арендаһан
250 тонна оту оттоон
сүөһүлэрин сыл таһаа

рыахтара. Манннык тэрэ-
һинтэн барыта 185 тыһ.
солк. дохуот кннригээ.
(үүттөн 135 тыһ. солк.,
эттэн 50 тыһ. солк.).
Итинтэн совхозка 100
тыһ. солк. ыраас барыс
кннригээ.

Аренднай бэдэрөөт ко-
дүүстөөһини ити холобур
дар днэһнэтин кэрэһэ-
лииллэр.

«СО» корр.

Училище көмөтө

Чурапчытааҕы 13-с
нүөмэрдээх профтехучи-
лище салаалтата быйыл
кыһын «Мындааһайы»
совхозна сага тэриллибит
Хахыйах производствен-
най учаастагар 6 кнннлээх
толору механизациялаах
эвеноу кннлэри оттоото.
Эвеноу үлэҕэ охпыттаах
Василий Николаевич Ко-
рякин салайда. Кнннлэр-
гэ 60 тонна оту балэм-
нээһин былаанна тнригил-

либэтэ. Механизирован-
най эвеноу члннннэрэ ду-
луурдаахтык үлэлэниир
ити аһыллбит отторуу
престэһи, күрүөлээн-ха-
һаалаан производственной
учаастаҕа туттардылар.
Профтехучилище көмө-
тө итин эрэ бүһүтэ.
Училище нитер-үөрэтэр
үлэҕэ директорун солбу-
йааччы Иван Владимиро-
вич Дьячковскай салаа-
татынан Хахыйахха учи-

лище курсаннара бу про-
изводственной участанна
субан сүөһүлэр турар 5
километр усталаах үүт
бүтүйдэрин тутан бүтэр-
дилэр.

Итинни былааннаах
көмөнү профтехучилище
салаалтата (директор М.
М. Максимов) сага сүөһө-
һүн булан эрэр Хахыйах
производственной учаас-
тагар иһиникити да оно-
руота.

С. ПОПОВ.

ИНТЕНСИВНЭЙ ТӨЛӨҮТҮҮ—ЭТИ ЭЛБЭТИН РЕЗЕРВЭТЭ

МЫРЫЛА АРЕНДАЛААЧЧЫЛАРЫГАР

«Мындааайы» совхоз Соловьевтаагы отделение-гар коммунист Н. И. Мухин уолаттарынын Спиридоннуун уонна Демьянынын муус устар 1 күнүттэн совхозу кытта аан бастагынан дыа нэр-генинэн аренднай бэдэрэст дуогабарын түһэрсэн, интенсивнэй төлөүтүүгө 120 ныйрэйи көрүүгө ылбыттар. Сотору таабыта киһилэр үлэлэрин-хамнастарын билсінэ Мырылаа сырыттыбыт. Кэлэрэй сайылык бөлүөлөктөн балаача тейичи, Мухиннар дыа нэр-генинэр бу сайылыкка үлэллилэр. Отделение ныйрэйи барыта мунууллубут сайылыгар 7 үлэллилэр, манна барыта 310 ныйрэйи сайылыыр.

Дыа нэр-генинэр ныйрэйидириттэн үнэ, саамай оккурагнара, ороһулар, саас эрдэ кыстык хотонтон тахсыы саана тым-ныһан, тыгаларынан ылдыан өлбүттэрин веткомиссия актаабыт. Билигин көрүүгө турар ныйрэйидирин туруктаа үчүгэй, киһилэртөн 45-рэ орус ныйрэйидэр. Оттон дуогабар быһымынан орус ныйрэйи ахсаана 70-ка тийиэхтээх этэ. Манай отделение салалтата атастаһык бэрээдэгинэн толорон биригээ.

Көрүү 18 мыйн түмүгүнэн, атыннык эттэххэ, эһил күһүн алтынныга дыаа хас биридин төбө 300-350 кг тыһынаах ылбааһы үктүөхтээх.

— Кыстыкка кириит-битигэр төрдүү буолуохпутун наада, онон отделение салалтата бийиэхэ эссе «бир киһини эбиэрэ. Ити бийиэхэ не-тас үлэбэ эһи аһылык оһорууга көмөлөсх буоларын инниттэн туруорсабыт. Үлэ

түөрт мыйн түмүгүнэн 43 куул комбикорму, иһин ыһа 8,6 центнер күөх үүтү ороскуоттаатыбыт. Ныйрэйидирит ый ахсын өртотунан 13-түү кг төлөүлөөлөр. — Дыаа үлэтин-хамнаһын түмүктэриттэн билиһиннэрэр Николай Иннокентьевич.

Коммунист Н. Мухин кырдык да хаһаайныны ааһан-суоттаан үлэлэрин сөбүлүүр. Киһи сүөһү үлэтигэр ор сылларга үлэлээбит улахан үөрүйэхтээх буолан, үлэ

инниттэн киһи киһи суол улахан туруорсуулаах. Бастагыттан, балаан ыйын 1 күнүн аһарбаһа, сүөһүгү кыстык хотонго кылларын ситиһи. Дуогабар быһымынан, киһилэр бөлөлөр тусна уруу сибииннэ хотонго буолан турбут хотонго кыстыктаахтар. Бу хотонго элбэх өрөмүөн ылдылаахха, муостата санитардылаахха, уу сылытар электрическэй оһох туруорулуохтаах. Ол араа-

сайылыкты көмө (ыһа мыйыттан саалаан) анал күрүөлөөх-хаһаалаах мөчирэнт наада буолуо. Бу биригээдэ ныйрэйидэр улаатан субан сүөһүгө кубулуйаллар. Онон Николай Иннокентьевич туруорсуула оруннаах. Киһи итиннэхэ төрөстөөх сир өрүс угуор баарын этэр. Манай отделение совета билиһиннэтигэр үөрөтөн нэрэ наада.

Мухиннар туруорсар бопууруостара биригээтигэр быһаарыллыахтара дыа эрэннэлэр. Ол өбөтөр совхозтарга аһы-уөлү далэтингэ дыа-кэргэниинэн аренднай бэдэрээккэ кирииттэргэ, СССР КК Ге-

ымпыгын-чымпыгын үчүгэйдик билэр. Үлэбэ айымнылаах сыйынан холбурун төрөпүүт уолаттарыгар, биригэ үлэллэр табаарыстарыгар көрдөрөр. Барыллаан аабыы быһымынан, Мухиннар 92 тыһ. солк. бордуук-сууһаны онгоруу таһаарыахтаахтар, инниттэн 56 тыһ. солк. хоромнуу нэ-бүрөттиллиэхтээх.

Николай Иннокентьевич абыһах ороскуотунан элбэх бордууксууһаны онгорууга дуулуһар. Дыа ол

ри төбө да атырдык ылба уонча хонута бүттөр манна туох да үлэ мытылла илик. Оттон отделение управлюющаа Г. Д. Николаев хотон өрөмүөнө график быһымынан сотору саалаһахтаабын, өрөмүөнү ылтар биригээ, дыа кытта көрсөтүһүн өһөһүлүбүтүн, матыры-ааал баарын туһунан этэр. Онон хотон бөдөх-төөх кэмгэ бэлэм буола-рыгар эрэннэрэр. Икки-һинэн, дыа-кэргэниинэн арендаһаар коллективка

неральной секретара М. С. Горбачев эппитин курдук, киһи, көмө суол бэриллээхтээх. Оччого эрэ Ас-уөл агроэкономист олоххо кылларынгэ дыа-уунаах хардылар онгорулуохтара.

А. МАКАРОВ,
хаһыат аналл. көрр.
Спиридон, Николай Иннокентьевич уонна Демьян Мухиннар үлэлэрин кэмнэргэ.

П. Окопешников
фотота.

◆ ПРОБЛЕМАЛАР, САНАЛАР ◆

Уу—тыын боппуруос

лү кытта уунан сибээһин «муоралык» нэлэһийэ түспүтө. Күула, халдыһа-йи тукулларын кылаара тыһынан сылдыспыттар. Оттон 1967 сыллаах да-лаан уута Куохара үрөһүнэн күтүн кутталы уга сыспытын бары билээбит.

Олох көрдөрүүһүн, 2 —3-түү сыллаах кураан-нар пятаетка ахсын ха-тыланан, экономическэй өттүнэн улахан эмсээ-лээһиннэри онгорулорун билэр, өйдүүр эрэрбит, онно күтүөннээх бэлэм ылбыппыт.

Амма уутун Тааттага куттаран туһаныыга бы-райык техникно-экономическэй төрүттээһингэ би-лигин онгоһулла сылдыар. Оттон үлэбэ киһири-ыраах. Ол иһин сир аһы-ныттан ууну булууга чин-чийэр үлэ аһа былаан-наар.

Иһэр уу хаачыстыба-лаах, ыраас, ханнык да кириитингэ суох, бэрэ-биркэлэммит, иһэргэ нэ-игүллээһиннээх буолуох-таах.

Мия, Харбала бөһүөлө-гин олохтоохторо иһэр ууга эрэйдэнэр буолбун-

путунан бэйэи санаалар-бын аһаастык элбэх-этин.

Харбала бөһүөлөк буолбута 59 сылын туо-лар, оттон совхоз тарил-либигэ 21 сылыгар бар-да. Ити уһун көм устаты-гар бөһүөлөк генеральнэ-былаана онгоһулууба, бөһүөлөк аһыһылым ку-лутуһа нэргүгэ кыл-рыллыбта, дыа доруобу-һатын туһуһааһа ыл-лыбыт дыоһуһаах. Дыа-һаллары да, сонуннары да тутта олоххо кыллар-гэ утуһуһаах үлэ мытыл-лыбта. Ити уһун көм устатыгар бөһүөлөк уон-на Лахалды ферматын аһыһааһы күөлэрбиттэ-тэн иһэр уулаан кэллэ-бит. Санаан кордоххо, до-руобуһаага төһөлөөбү ох-субута буолуой?

Туох баар кириит-хок-пун сааска халаан уу-ту-нан сааһынан күөлэрби-тигэр кириэр, оһуоха эһи араас ыарыһаах сүөһүлэртит уулуһулар, оттон бөһүөлөккэ, уба-дастара уу түгээр се-гөллөр. Оку сэргэ Хар-бала күөлүн мууһугар өлбүт ит, куоска өлүктэ-

рин Лахалды күөлүгэр саас муус урдүгэр өлө-рүлүбүт, тыгата бүһүт ыарыһаах сүөһү боу-та-рантара хааларылы-быттарын көрө сөрөбүн. Аһы бөһүөлөккит бири-өттүгэр сайыл фермата, Сугулаан хотон, авто-трантордар парналары, га-раж, телпача, мастерской тутуулары кириитилэрэ эһиллэлэр.

Харбала уонна Лахал-ды күөлэрин уулары-тан испэт уонна туттубот тыаа бөбүү онгоһулуубута, Ону ол дьөбөккэ быһыл-Лахалды күөлүн мууһун хастаатылар. Оскуола бу-фетин үлэһиттэргэ уонна детсад коллектива хаһа-һыстыһаннай наадыһы-ларыгар туһаналлар дыа кэһилик испоккомун муһуһаар уаһыһааһы ба-һыһа ыраһа Уваровскай Р. В. критикада тарды-быта.

Билигин нэһиликкэ ууттан сибээстэн уонна санитарнай-гигиеническэй үлэ мөлтөбүттөн араас куртах, оһоһос, ыһар, үөс ыарыһаа, ардыгар ыһа-рахан да ыарыһааха хаптарын аһааста.

◆ ИНАХТАН—1500 КГ ИТЭБЭНЭ СУОХ УУТУ! ◆

„ИСКРАЛАР“ КЫЫМНАРА КЫТЫАСТЫБАТ

Хатылыга Эмээхсин истигэнэ суохтарынан Ураһата дьик сиргэ «ис-кралар» сайыллылар.

Ааттара төһө да уот кү-лүмүүрүн санааттар үлэ-хазнаас уота-күөһэ умул-лан барбах эрэ сыгы-һылар. Үүтү ыһыһыта былаан туолбат. Сайы-ны иһин ый хас биридин күнүгэр кырата центнер-дин үүт ситэ маммата.

— Мэчирэнт суох. Ыаньыксыттар тийиб-төр, — иннини быһаар-лар хаалыы биригээни-тин отделение саала-тыгар. Бу—хас сай ах-сын салтыбакка хайык оһусунар куоһурдара. Мэчирэнт кыраһаа, ыан-ныксыттар уларыһа ту-руулар уруксаттан бил-лэр. Ол үрдүнэн кураһа, ыараһан дьылга таах оло-рон биэрин буолбут. Үө-рөххэ барыт ыаньык-сыттары солбуһа сылдыар оһолорго сөптөөх усулу-буһа төриллибэтэх. Бу сүрүн күөс буолбут дыа ыһаа ыабакка туруоран кэбислэтэхтэринэ да сөп дьибит курдук. Кэчылэ-һин реженигэр кириэн эбитэ дуу, оһолорго на-станик сыйыһарыллы-бэтэх. Ити сыллаагы үүт 60 бырыһаана ыл-лылахтаах кэмнэргэ. Оттон манна ферма старпайа, кикис сыһын ыаньык-сыттар Варвара Дорогу-ваны да үүт мама на-маттылыһыта улаханымк долгуһаат курдук. Тут-реженин бейэтинэн утэ-лэп эбит. Үөрөнөһчилэр-гэ кыһанар оччого дыа-һым баарый? Зоотехник-биригээдин С. Миронова?

Дэрэбинэстэн сайылыкка күн ахсын транспорт араһа тейиһинэр даһаны ыһах сир туһа тейтэ-риллэ илик. Саастар бири-куул. Оттон мэчирэнт бүтэро нойнуо чугаһаата. Эһин да аһылык манна аатыгар эрэ бэлэһинэр. 109 ыһаха бири кыра иһиккэ онгоһулар. Онно ууга букуллубут бур-дукка «дөһлөөх» ыһах-тынээр. Хорууда буола-һаа ончу тийибт. Ити төрих онгоһулууга аһа-дас кэргэтингэ турбута, мии билэрбинэн, иһикс-сыл буолла. Дыа ити кин-на зоотехник-биригээдин үлэһин төрийбит дьэххэ сөп дуо? Кыа ыһын да-технологията тутуһулу-батын «ыаньыксыттар

эрэ быһаарар.

Көрөрбүт курдук, пар-тия обкомун хаалыһаах фермаларга ыһырыһа Эмээхсин Ураһатыгар до-роһоһоһ, кураһаах тыл-ларга кубулуйбуттар. Ол биэр чарылхай туһу-һууһа ондотөр-иһэр үлэ-һининэн буолуохтаах. Кыһыл муһуһу оһох кур-дук иһиттэхсинэн турара эһиэ буолуон сөп. Эһиэ бөһүөлөк сыйыһааралар и-стэһиэрэ кылдыһан-ха-лаһан тураллара да и-һини тардыбат. Манна биэр да оһуул, оһоллоһ-суох. Телевизор баара сү-гүн-саһын көстүбэт. Оттон хаһыаты хантан да бул-банкын. Соторутаабыта кэлэ сылдыһыт совхоз салайааччылары ныйр-тар хосторугар муһуһа-таан барыттар.

— Оһолор иһтээһилэ-рэ үрдүттэн оһолотун иһтэн директор соһулар. Ити курдук бэйэ-бөһө-һин кытта сибээһэ суох үлэллилэр, — динр эһи аһылык оһоруочу Н. И. Кривошапкин, Аһаһылы-санаан киһи кулуһуна тийэһи оһолор тустары-гар ону-маны көрдөһө са-таан баран эһилибит. «Бийтиги сайылыгар эһиэ үөрөнөһчилэр үлэ-һиллэр. Оһолору бары-ларын биэр сиргэ муһу-һан ыаньыксыттар ордук буолуо динрин киһи да ыһыһаат. Ферма-тас үлэһитин салайаачы-лар аһыһа аһыһаат кур-дук тутталлар, кэллэхтэ-ринэ «кэһиһиһтэ», — дыаа хомолотун этэр Иван Иванович. Мии са-һаабар, үөрөнөһчилэр биэр сиргэ түмэн үлэлэ-гэр туһунан эһи саамай сөптөөх. Иһикитин иһи-ни учуоттуур наадалаах.

Бу күнүртөн сайылык-ка сиилэһи тейиһи са-лаһымын үчүгэй өртү быһыһынан бэһиһтэх-хэ наада. Сиилэс сииһи-либит күнүгэр В. Чечебу-тоһа уонна Г. Кривошап-кина 11 ыһахан 104,3 кг үүтү ыһыттар. Ити иһи-һини күнүрдээһэр 20-һин кг элбэх. Сиилэһи күөһсэ ситэһи, мэчирэнт хаалыт күнүртэргэ ыһаа үрдэһитгэ өһү-санааһа түмүөххэ.

Л. УНАРОВА,
хаһыат аналл. көрр.

Иһэр уу проблемата быһаарыллыбата дыа бы-һаачы эһиһтэхтэһин. Дыа сиирдээх этиннэрин, бэ-чэһитин тийэ критикада туруорууларын ылдыһаат, кыһааларыгар-маһиһаа-рыгар оһуһтарбат, урун-кулуу стиллэх, улугур-буу салайааччылартан иһэр уу кыһаһаһыгар киридибит.

Түмүккэр маньык этин-лэри иһлэрэһин:

Бастаһыһан, Амма өрүстөн уонна сир аһыт-тан иһэр ууну туһаны-һы кэһиһиһтэ бэйэбит быһаарыһа оһорбут наа-да нэмэ кэллэ. Чурапчы-струттын уутун иһиһиһи-ха. Үөһэ аһыһыһыт ба-рыта бөһөһиттэн туту-луктаах, барыһын бөһөһит оһоруохтааһын.

Н. СОЛОВЬЕВ.

